

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GÓRNOŚLĄZAK

wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

Redakcja i Administracja: Katowice, św. Stanisława 4
Telefon 1414 i 156 — P. K. O. Katowice 304540

ZA OGŁOSZENIA

placi się 20 gr za wiersz milim. Wiersz reklamowy 70 gr.
Na pierwszej stronie 80 groszy

Nr. 91

Katowice, wtorek 19-go kwietnia 1932 r.

Rok 31

Konwencja eksportowa węgla.

Najżywońsze sprawy z zakresu wywozu węgla doczekały się wreszcie rozstrzygnięcia. Jak już to zapowiadaliśmy, dyr. departamentu górniczo-hutniczego w ministerstwie przemysłu i handlu p. Peche, rozstrzygnął w charakterze rozjemcy szereg punktów spornych między przemysłowcami węglowymi.

Sprawa ta jest dla handlu zagranicznego Polski i dla losu dziesiątków tysięcy rodzin robotniczych tak doniosła, że należy podać co ważniejsze jej szczegóły.

Postanowienie arbitrażowe dotyczy najistotniejszych zagadnień funduszu wyrównawczego i konwencji eksportowej. Fundusz wyrównawczy oparty został na następujących zasadach:

Kopalnie Zagłębia Śląskiego i Dąbrowskiego opłacać będą po 1,50 zł., a kopalnie Zagłębia Krakowskiego po 1 zł. od każdej tony węgla sprzedanej na rynku krajowym i zagranicznych rynkach licencyjnych, t. j. w Austrii, Czechosłowacji, Węgrzech i Jugosławii; podstawą tej opłaty jest wzgląd, że na rynkach tych sprzedaż daje zyski.

Dodajmy, że wymienione stawki nie są bezwzględne, o tyle, że pewne drobne kopalnie uzyskały w tym względzie pewne ulgi.

Z powstałego z tych składek funduszu będą udzielane premje tym kopalniom, które eksportują węgiel na rynki zamorskie. Premje będą udzielane w stosunku do ilości wywiezionego na te rynki węgla z tem wszakże, że od sumy wywozu zamorskiego danej kopalni odlicza się będzie 20% ilości ton węgla sprzedanego przez nią w kraju lub na rynkach licencyjnych.

Maksymalna premja od 1 tony węgla różnych sortymentów wynosić może 5 zł., od mialu zaś — 2,50 zł.

Warunkiem udzielania premji jest, by eksport dokonany był przez porty Gdyni i Gdańska.

Premje będą miały charakter czysto wewnętrzny, t. j. że wypłacane będą tylko z funduszu uzyskanego ze stawek od sprzedaży zyskowej. Nie ma więc mowy o jakichkolwiek dopłatach rządu do funduszu, przeciwnie nawet rząd ma z funduszu tego otrzymać 5.000.000 zł. tytułem zwrotu pożyczki frachtowej, udzielonej kopalniom jesienią 1931 r.

Umowa przewiduje 6-miesięczny termin trwania funduszu wyrównawczego. Poczem nastąpić może jego rozwiązanie za zgodą ministra przemysłu i handlu lub przedłużenie.

Konwencja eksportowa zawarta zostaje na 1 rok i łączy się ściśle z funduszem wyrównawczym, może wszakże trwać i niezależnie od jego ewentualnego skasowania.

Celem tej konwencji jest ujęcie w normy organizacyjne sprzedaży węgla na tych rynkach eksportowych niecen-

Polska przyprawia Hitlera o obłęd.

Obłędne i pełne jadu nienawiści ku Polsce wygłosił nędzny prowokator przemówienie w Bytomiu.

„Zlikwidowane“ szturmówki Hitlera maszerują sobie spokojnie w ordynku bojowym po ulicach Bytomia!

Katowice. Z Bytomia donoszą: Już na kilka godzin przed rozpoczęciem się zebrania, na którym przemawiał miał Hitler zebrało się kilkanaście tysięcy osób. Również poza stadionem, zgromadziło się kilka tysięcy ludzi. Wstęp na stadion był stosunkowo dosyć drogi: bilety wstępu kosztowały od 1 do 10-ciu marek. Dla przywozu zwolenników Hitlera uruchomiono cały szereg pociągów

nadzwyczajnych oraz liczne autobusy. Również z polskiego Górnego Śląska przybyli na zebranie liczni Niemcy. Hitler przyleciał samolotem do Gliwic a stamtąd samochodem na stadion w towarzystwie całego sztabu. Przed godziną 5-tą zagał zebranie poseł narodowo-socjalistyczny z Zabrze Filusch poczem zabrał głos poseł Woysch, który wspominając o rzeko-

mych krzywdach jakie Niemcom wyrządzono, podkreślił, że krzywdy te doznałi Niemcy ze strony polsko-francuskich band!! Hitler przemawiał około 20 minut, polemizując ze swoimi politycznymi przeciwnkami a w szczególności z obecnym systemem rządowym. Zarządzając się przeciwko zarzutowi, jakoby granice Niemiec wydał na łup konszachtów, oświadczył, że tylko wtedy granice Niemiec będą bezpieczne, o ile wszyscy Niemcy staną pod sztandarami narodowych socjalistów. Skoro my dojdziemy do władzy, to ci, tam zagranicą — mówią Hitler, wskazując ręką w stronę Śląska polskiego — dowiedzą się co to będzie znaczyć, przekonają się o tem Francuzi.

Hitler mówiąc o chwili dojścia do władzy podkreślił, że dążeniem jego będzie odzyskanie strat terytorjalnych i cofnięcie granic do roku 1914! Niemcy muszą stać się państwem tak silnym, aby nie były od nikogo zależne, tak potężne, aby w Europie nie było dla nich żadnych granic!!

Przemówienie Hitlera przerywano oklaskami a w czasie przerwy zebrani odśpiewali pieśń: „Deutschland, Deutschland...“ i „Wacht am Rhein“. — Wspominając o obecnych represjach rządu niemieckiego wobec narod. socjal. podkreślał Hitler „że mogą nas zabić, więzić ale my nie skapitulujemy, dopóki nie zwyciężymy“. Mowę Hitlera przyjęli zwolennicy jego naturalnie z wielkim entuzjazmem, jakkolwiek naogół spodziewano się przy jego wystąpieniu jeszcze bardziej wojowniczego tonu. Po przemówieniu Hitler odjechał samochodem do Gliwic, stamtąd zaś udać się miał samolotem do Wrocławia i Zgorzelic. Podkreślić należy, że organizacje hitlerowskie, jak również jego zwolennicy przybyli na stadion w szeregach i również ze stadionu w ten sposób odmaszerowali.

Powracające ze stadionu tłumy wznosiły okrzyki „Deutschland erwache!“ — „Polen verecke“, „Brüning verecke!“ (t)

Zamek w Sinaja.

Zamek królewski strawił płomienie w pół godziny.

Bukareszt. W sobotę o godz. 6 rano wybuchł w letniej rezydencji króla Karola w Sinaja w zachodnim skrzydle zamku wielki pożar. Strażpożarna ze Sinaja oraz z gmin okolicznych zjawiała się natychmiast na miejscu pożaru, nie zdołała jednak uratować zamku, który zbudowany z drzewa, spłonął doszczętnie w ciągu pół godziny. W zamku przeprowadzano od kilku dni remont i zdaje się, że krótkie spęcie było przyczyną pożaru. Tylko przedmioty, które znajdowały się w suterrenach, zdołano uratować. Na wiadomość o pożarze król Karol wyjechał natychmiast na miejsce

katastrofy. Zamek ten, noszący nazwę Foisor, wybudowany został przez króla Ferdynanda tuż po jego weselu. Znajduje się on w malowniczo położonej okolicy leśnej. Królowa Marja wyposażyła zamek, składający się z 20 komnat, w meble pochodzenia angielskiego. Na zamku tym przyszli na świat król Karol b. królowa grecka Elżbieta oraz ks. Mikołaj. Król Karol przyjeżdżał chętnie do tego zamku, mimo, iż w Sinaja posiadał on jeszcze dwa inne zamki Pelesz i Pilichor. Na szczęście, znajdują się wszystkie wartościowe przedmioty sztuki na zamku Pelesz.

cyjnych, na których węgiel polski jest już sprzedawany. Słowem — ma ona położyć kres dzikiej konkurencji wzajemnej polskich eksporterów.

Decyzją dyr. Pechego do krajów tych zaliczone zostały: Danja z Islandją, Szwecja, Norwegja, Finlandja, Łotwa, Estonia, Litwa wraz z Kłajpedą, Holandja, Belgja i Francja (bez Algieru); natomiast nie objęta jest konwencją sprzedaż węgla polskiego we Włoszech.

Rynki specjalnie trudne do eksportu jak: Danja, Szwecja i Norwegja, będą podzielone na kontyngenty poszczególnych kopalni. Zwiększy to nasze szanse w walce z konkurencją angielską.

Oto najważniejsze zasady konwencji eksportowej. Jak widzimy, nie jest jeszcze ustalony ważny szczegół: podział sprzedaży zyskowej (a więc na rynkach wewnętrznych i na rynkach licencyjnych). W tym względzie dyr. Peche wydać ma jeszcze orzeczenie w ciągu kwietnia.

Zarówno konwencja jak i utworzenie funduszu nie są jeszcze faktem dokonanym, gdyż odpowiednie układy nie zostały jeszcze ostatecznie podpisane. Nie ulega jednak wątpliwości, że zobowiązania powzięte przez przemysłowców względem rządu mają już moc obowiązującą.

Walka o tańszy prąd w Częstochowie została podjęta ponownie.

Częstochowa. 15 bm. upłynął termin 2-tygodniowy, w ciągu którego zrzeszenie abonentów prądu elektrycznego prowadziło pertraktację z elektrownią o obniżkę cen prądu. W wyniku tych pertraktacyj elektrownia zgodziła się na obniżenie prądu z 98 gr. na 92 gr. za kilowat godzinowy. W dniu wczorajszym odbyło się zebranie zrzeszenia abonentów, które nie przyjęło proponowanej przez elektrownię obniżki i ogłosiło bojkot elektrowni aż do uzyskania znaczniejszych ustępstw ze strony elektrowni. (t)

Huty pod naciskiem rządu obniżają ceny na swe wyroby.

Katowice. Rząd zgodził się na udzielenie gwarancji kredytowych hutom. Na podstawie rokowań z dyr. dep. gór.-hutniczego p. Czesławem Peche — rząd udzielił ma gwarancji na kredyty, które zaciągnięte zostały za pośrednictwem syndykatu polskich hut żelaznych w bankach zagranicznych. Kredyty te miały być obecnie spłacane, teraz jednak uda się je skonwertować właśnie dzięki gwarancjom rządu polskiego. Jak się dowiadujemy, ponadto aktualną staje się sprawa nowych zamówień sowieckich.

Mianowicie prowadzone są rokowania wstępne w sprawie zamówienia na dostawę 30 do 40 tysięcy ton żelaza i stali dla Z. S. R. R. Ponieważ w niedługim czasie zapadają płatności weksli sowieckich, wystawionych z tytułu poprzednich dostaw, istnieje możliwość wykorzystania tych zwolnionych sum na sfinansowanie ewentualnych nowych zamówień. Rokowania te są jednak dopiero w pierwszym stadium, a przyszłość pokaże, czy warunki, stawiane przez Z. S. R. R. są do przyjęcia. Na

podstawie porozumienia z rządem, obniżona została cena żelaza sztabowego z 350 złotych na 315 za tonę. Również ceny na inne gatunki żelaza będą obniżone w stosunku 10 proc. Tak więc cena na belki żelazne do Nru 24 wynosić będzie 315 zł., zamiast 350 zł. za tonę do nru 25 — 350 zamiast 390. Cena dednarki wyniesie 380 zamiast 422,5 zł., cena walcówki — 360 zamiast 397,5 zł., cena żelaza uniwersalnego 360 zamiast 390 za tonę. Ceny blach będą podane do wiadomości w najbliższym czasie.

Ostatnia kronika.

Z rady wojewódzkiej.

Katowice. Śląska rada wojewódzka na posiedzeniu w dniu wczorajszym przyznała miastu Miasteczku Śląskiemu w powiecie tarnogórskim subwencję w wysokości 3 226 zł. 93 gr. na zakupno urządzenia wewnętrznego dla miejscowej szkoły powszechnej. Ponadto Rada wojewódzka załatwiła szereg spraw osobowych i komunalnych w postaci statutów podatkowych itp. (t)

Odroczenie arbitrażu w sprawie hut żelaza.

Katowice. Zapowiedziane na dzień 18 bm. posiedzenie komisji arbitrażowej w sprawie 25 procentowej obniżki zarobków w hutach żelaza Górnego Śląska zostało odwołane przez przewodniczącego komisji bez podania terminu następnego posiedzenia.

Zamknięcie huty „Hugona“.

Nowa Wieś w Katowickiem. W dniu wczorajszym bawił na tutejszej hucie zastępca komisarza demobilizacyjnego inż. Seroka, który badał stosunki wyżej wymienionej huty. Po zbadaniu sprawy na miejscu, inż. Seroka zezwolił na zamknięcie huty począwszy od 20 bież. miesiąca. Na skutek powyższej decyzji, znowu dalszy poważny warsztat pracy ncichnie na Śląsku a 440 robotników skazanych zostało na ciężką dolę bezrobotnych. (l)

Włamywacze w potrzasku.

Katowice. Policja przytrzymała tu szajkę włamywaczy, którą ostatnio grasowała na terenie miasta Katowic, dokonując szereg większych kradzieży, a to: Jerzego G., Sylwestra L., i Antoniego S. — wszyscy z Janowa. Podczas rewizji domowej, przeprowadzonej u podejrzanych, znaleziono większą część skradzionego towaru. Towar częściowo był ukryty w ich domach a częściowo w pobliskim lesie. Ponadto w mieszkaniu Sylwestra L. znaleziono broń „Parabelum“, naładowaną 5 nabojami, przeobrażoną na t. zw. „Dum - Dum“, kilka wyrzucanych łusek pocisków myśliwskich, dwie kolby oraz czarną maskę z przyprawionymi do niej włosami. Tak L. jak i G. są w Janowie i okolicy znani jako niebezpieczni kłusownicy, co zaś do S. to był on tylko ich przypadkowym spółnikiem. (l)

Bielsko burzy się przeciw wyszkoleniu elektrycznemu.

Bielsko. Obywatelski komitet wykonawczy miast Bielska i Białej, utworzony dla przeprowadzenia akcji obniżki cen prądu elektrycznego, postanowił wezwać ludność obu miast do t. zw. strajku włoskiego, polegającego na najdalej posuniętej oszczędności w zużyciu prądu elektrycznego. (t)

Przybycie inspektora Klotta na Śląsk wróży obniżkę zarobków.

Katowice. Wczoraj przybył do Katowic główny inspektor pracy dyr. departamentu Klott, który odbył tu konferencje w sprawie hutnictwa żelaznego z przedstawicielami zarówno pracodawców, jak i poszczególnych związków zawodowych. Rokowania te miały za cel osiągnięcia pewnych danych co do za-

miarów i możliwości przeprowadzenia regulacji zarobków. M. in. okazało się, że decydującym momentem przy tych pertraktacjach jest kwestja możliwości osiągnięcia zamówień sowieckich, które zasadniczo są deficytowe. W razie osiągnięcia tych zamówień zajdzie przypuszczalnie potrzeba przeprowadzenia

również i pewnej rewizji zarobków (?). W pertraktacjach brał udział nac. wydz. ministerstwa przem. i handlu Lewandowski, nac. wydz. przem. i handlu Śl. Urz. Woj. Rudowski i komisarz demob. Maske. (t)

Delegacja polska sparaliżowała sabotaż niemiecki

na międzynarodowej konferencji izb handlowych.

Innsbruck. Trzeci dzień obrad rozpoczął się prośbą ze strony delegacji niemieckiej, przy poparciu niektórych członków austriackich, by nie dopuścić do wyczerpującej dyskusji nad racjonalnością planu Tardieu, oraz nad jego uzupełnieniem, lecz by rozwinąć i zakończyć ogólnymi rezolucjami i o-

desłać całą sprawę komitetom narodowym do szczegółowego opracowania. Dzięki inicjatywie delegacji polskiej, — popartej przez francuską, czeską i węgierską, udało się sparaliżować próbę tego, względami politycznymi podjętego, sabotażu niemieckiego, poczem Roger Battaglia w obszernym przemówieniu przedstawił szczegółowo motyw, dla których plan Tardieu wydaje się być obecnie jedyną deską ratunku dla pięciu państw naddunajskich.

Jeżeli państwa te nie zdobędą się na utworzenie wspólnego obszaru gospodarczego w myśl planu francuskiego — to nie mogą marzyć o kredytach i przestaną być odbiorcami wyrobów niemieckich i włoskich, wobec czego zupełnie niezrozumiałą jest opór Niemiec i Włoch przeciw planowi Tardieu, jako godzący w ich własne interesy żywotne. Jednocześnie mówca wyjaśnił stanowisko Polski wobec projektowanego bloku naddunajskiego.

Paszporty podróżują.

Warszawa. W związku z prowadzonymi obecnie pracami nad zapewnieniem źródeł dochodu komitetom do spraw bezrobocia na dalszą ich akcję, projektowane jest podwyższenie opłat za paszporty zagraniczne.

Powrót Marszałka Piłsudskiego.

Warszawa. Koła polityczne oczekują powrotu p. marszałka Piłsudskiego z Rumunii w czwartek. Wczoraj o godzinie 16,45 powrócił z Krynicy do Warszawy p. premier Prystor.

Prusy — to kolonia germańska na polskiej ziemi.

Paryż. Paryskie koła polityczne dyskutują z wielkim ożywieniem nad cyklem artykułów, drukowanych w „Paris Soir“ przez znakomitych publicystów francuskich braci Tharaud.

W ostatnim artykule podają bracia Tharaud niezwykle ciekawe szczegóły obecnej sytuacji w Prusach Wschodnich. Według twierdzenia autorów francuskich kraj ten polonizuje się intensywnie i tem samem wraca do swego poprzedniego stanu, gdyż jest to tylko kolonia germańska na terenie polskim.

Na złodzieju czapka gore...

Berlin. Hakatystyczna „Kreuz-Zeitung“ przynosi dziś „alarmujący telegram“ z Tczewa z powodu osiedlenia się generała Hallera w jego posiadłości Hallerowo.

Wedle „Kreuz-Zeitung“, Haller agituje przeciw Niemcom, a nawet (co za zgroza!) utrzymuje stosunki z b. kierownikami powstania górnośląskiego w r. 1921. Depeszę swoją „Kreuz-Zeitung“ zaopatruje tyt. „Niebezpieczny sąsiad“.

Międzynarodowy kongres pracy.

W Genewie obraduje międzynarodowy kongres rzemiosła, który w głównej mierze poświęci swe prace zagadnieniu światowego bezrobocia. Konferencji, w której uczestniczą delegacji 14 milionów zrzeszonych rzemieślników, przewodniczy Citrine (nasza rycina), przewodniczący międzynarodowego związku rzemieślników.

Książę i żebrak

POWIEŚĆ.

53)

(Ciąg dalszy.)

W więzieniu.

Każnie więzienne były wszystkie zapelnione; wtrącono więc obydwóch przyjaciół do obszernej izby, w której mieszczone wszystkich obwinionych o przestępstwa mniej ważne. Zastali tam liczną zgraję, może z dwudziestu ludzi, okutych w kajdany na rękach i nogach, różnego wieku i płci, hałaśliwych i wstrętnych. Król był pełen gorczy i gniewu, iż ośmielono się tak znieważać w jego osobie majestat królewski. Hendon milczał; boleść sroga rozrywała mu duszę, krwawiła serce. Tak niedawno wracał do domu jak syn marnotrawny, szczęśliwy, pewien, iż miłość i radość, które go otoczą — wynagrodzą wszystkie cierpienia długiej wędrówki po obcym świecie — a tymczasem wyparli się swoi, do więzienia wtrącili.

Taka różnica rzeczywistości od złotych jego nadziei i oczekiwań odbierała mu prawie przytomność; były chwile, w których zapytywał siebie czy to sen czy rzeczywistość. Był w usposobie-

niu człowieka, któryby wyszedł na dach domu, aby się przypatrzeć tęczy, a piorunem został rażony.

Zwolna jednak porządkowały się myśli jego pomieszane; powtarzał w duszy, uprzytomniał sobie, chciał wyjaśnić zachowanie się i słowa Edity. O jakże go one szarpały wewnątrz, jak niepodobna mu było tak je sobie wytłumaczyć, żeby się choć trochę uspokoił! Poznała go, czy rzeczywiście nie poznała? Naprózno szukał rozwiązania zagadki. Po dłuższym namyśle dopiero przyszedł do przekonania, że go poznała, lecz z egoizmu może chciwości, zaparła się go. Chciałby ją przekląć, ale tak długo imię jej światłem było jego sercu, że i teraz nie potrafił tego uczynić.

Hendon i król noc przebyli niespokojną, owinięci w brudne i podarte koce. Niektórzy z więźniów wyjednali sobie za pieniądze u nadzorca, więzienia, iż dostarczył im upajających trunków. Rozpoczęli więc pijatykę z grubiańskimi piosenkami i krzykami, a wkrótce naturalnie przyszło między nimi do bójk. Przed samą północą jeden człowiek tak silnie uderzył w głowę kobietę kłódką od kajdan, którą miał przy ręku, iż upadła prawie nieżywa, nim nadzorca mógł

wejść na odgłos razów. Przywrócił on spokój srogim wybiciem winowajcy. Ustała wtedy pijatyka i mogli usnąć ci którym nie przeszkadzały jęki i narzekania obojga poranionych.

Dni i nocy następne podobne były pierwszym. W dzień przychodzili różni ludzie, których Hendon przypominał sobie po części jako dawniej mu znanych, aby się przypatrzeć „oszustowi“, i ci zwykle obsypywali go znieważającymi słowami. Pijatyki, krzyki i kłótnie zapelniały nocy. Jeden tylko zaszedł w tym czasie godny uwagi wypadek. Dozorca wprowadził starego człowieka, któremu powiedział:

— Oszust tu jest. Użyj twoich starych oczu i wyszukaj go sobie.

Hendon spojrział na wchodzącego. Po raz pierwszy, odkąd był w więzieniu, przyjemniejszego doznał uczucia. Poznał go dobrze.

— To Andrzej Blake — pomyślał — stary sługa mego ojca. Był on wiernym, uczciwym zacnego starca. Tak było niegdyś. Teraz wszyscy się stali kłamcami. I ten człowiek mnie pozna i zaprze się mnie, jak drudzy uczynili.

Staruszek obszedł wokoło więzienie, przypatrywał się rysom wszystkich obecnych i rzekł nakoniec:

— Widzę tu tylko nędznych hultajów, obrzydłe robactwo gościńców i dróg. Któryż z nich jest samozwańcem?

Dozorca śmiał się. — Przypatrz się tam temu wielkiemu bydlęciu i powiedz potem, co o nim myślisz.

Starzec przystąpił bliżej; długo, bawdawczym wzrokiem patrzył na Hendona, potem oświadczył:

— To miałby być Hendon? Nie, przenigdy.

— Masz słuszność. Stare oczy twoje jeszcze dobrze widzą, jak mi się zdaje. Gdybym był panem Hugonem, nie robiłbym pisaniny ani zachodu długiego z tym oszustem... — Wymownym ruchem ręką u szyi dokończył i najwyraźniej wyjaśnił tę mowę.

— Tak, tak, niech podziękuje jeszcze Bogu, jeśli mu się gorzej nie stanie, — zapewnił starzec. — Gdyby to odemnie zależało, toby tego łotra spalono na wolnym ogniu.

Dozorca roześmiał się, jak głodna hiena się śmieje.

— Powiedz mu sam, co myślisz — dodał. — Każdy tak robi. To jest przyjemnością pewną.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Kalendarz słowiański: Władimir.

Jutro środa, 20 kwietnia: Św. Wiktor z Marsylii, męczennika.

Wschód Zachód

Słońca o godz. 4,44; o godz. 18,43.
Księżyc o godz. 17,30; o godz. 3,58.

Z historii śląskiej.

19 kwietnia: 1744. Konsekracja nowoprzebudowanego kościoła po spaleniu się w r. 1617 w **Mysłowicach**, której dokonał krakowski biskup sufragan, ks. Michał Kunicki. — **1913.** Około 90 000 górników na G. Śląsku stanęło do strejku, który ogarnął cały okręg górniczy. Strejk trwał do 12 maja. — **1916.** Zapadł się ratusz w **Litomierzycach** na Śląsku czeskim, zbudowany w roku 1530. Ratusz mieścił w sobie muzeum przemysłowe.

W roku: 1687. Do kościoła pod wezwaniem Narodzenia P. Marii w **Łubowicach**, sprawił Jakób Wardęga z Zawady nową kazalnicę, odnowiono kościół i wystawiono nowe probostwo. — **1687.** W tym roku było na G. Śląsku **169 drewnianych, 112 murowanych kościołów.** — **1687.** Cesarz Leopold I. ofiarował kościołowi Ww. Świętych w **Gliwicach**, złotą, na metr wysoką monstrancję, wysadzaną drogiemi kamieniami. — **1687.** W **Zakrzowie** (w kozielskiem) wybudowano nowy drewniany kościół, który przetrwał do r. 1831. W tym roku wybudowano masywny kościół. — **1688.** Stary kościół w **Janowicach** w raciborskiem powiększony został we wszystkie strony, zaś chór na trzy strony. Wieżę obito blachą. Do kościoła należały wioski: Janowice, Kurnica, Lekarów i folwark Ocice. — **1689.** W **Raciborzu** położono kamień węgielny pod nowy klasztor, aktu tego dokonał opat Herink z Rud. — **1689.** W **Opolu** zniszczył pożar 46 domów miejskich i kościół dominikański.

— **Pożyczki dla inwalidów wojennych.** Ministerstwo pracy i opieki społecznej prowadzi od roku 1930 akcję pomocową - pożyczkową dla inwalidów wojennych. Specjalne komisje pożyczkowe przy Państwowym Banku Rolnym oraz jego oddziałach w Warszawie, Poznaniu, Krakowie i Katowicach udzielają inwalidom pożyczek z przeznaczonego na ten cel przez ministerstwo skarbu funduszu w wysokości 2 milion. złotych. Pożyczki te udzielane są w wysokości od 300 do 2 000 złotych na termin dwuletni. Dotychczas udzielono inwalidom z tego funduszu około 3 000 pożyczek, przeciętnie po tysiąc złotych. Komisja pożyczkowa w Warszawie udzieliła pożyczek na sumę 1 085 700 zł., w Poznaniu 798 900 zł., w Krakowie 1 153 900 zł., oraz w Katowicach 313 000 złotych. (w)

— **Małżeństwa w Polsce według wyznań.** Na ogólną liczbę 273 332 małżeństw, zawartych w Polsce w ciągu roku ubiegłego, 178 683 małżeństwa zawarły osoby wyznania rzymsko - katolickiego, 35 274 grecko - katolickiego, 30 821 prawosławnego, 7 551 ewangelickiego, 19 711 mojżeszowego, oraz 1 292 małżeństwa zawarły osoby innych wyznań. Przeciętnie na tysiąc mieszkańców wyznania rzymsko - katolickiego przypada 8,9 małżeństw, grecko - katolickiego 10,4, prawosławnego 7,9, ewangelickiego 8,9, oraz mojżeszowego 6,5. (w)

— **Uruchomienie komunikacji lotniczej do Paryża.** W okresie zimowym komunikacja lotnicza na linii Warszawa - Paryż odbywała się jedynie na odcinku Warszawa - Praga - Strassburg, ze Strassburga zaś podróży udawali się do Paryża koleją. Z dniem 2 maja rb. wprowadzony zostaje przez Mie-

Z posiedzenia rady miejskiej miasta Król. Huty.

Król. Huta. W środę ub. tygodnia odbyło się publiczne posiedzenie rady miejskiej. Na wstępie prezydent pan Spaltenstein wprowadził w urząd nowego radnego miasta p. Ludwika Taborca. Następnie odczytano protokoły z odbytych sprawozdań rewizyj kas miejskich, względnie sprawozdań z rewizyj komunalnej kasy oszczędności, które zebrani przyjęli do wiadomości. Dalej przystąpiono do uzupełniającego wyboru członków komisji rzeźni miejskiej, wydziału podatku gminnego; wybrano p. Fryderyka Wojańskiego. Do zarządu przemysłowej szkoły kształcącej wszedł p. Alojzy Czaja, zaś do deputacji budowlanej deputacji urzędu pośrednictwa pracy p. Karol Mazurek. Przyjęto również regulamin rady opiekuńczej miejskiego instytutu kształcenia handlowego. Zmieniono nieznacznie statut regulujący stosunki służbowe urzędników miejskich. Umorzono koszty budowy ulic Kopernika i Zjednoczenia, przypadających na nowopowstającą parafię św. Antoniego. Zgodzono się na zamianę gruntów miejskich, położonych przy ulicy Dąbrowskiego oraz w dawnym Luna-Parku między ulicą Chrobrego, Mieleckiego, Szpitalną i Wolności na grunta p. Ernestyny Kańcovej, położone przy ulicy Dąbrowskiego. Zakupiono od p. Erwina Gillera grunt potrzebny do rozszerzenia ulicy Melanji Parczewskiej. Wydzierżawiono restauratorowi p. Zygmuntovi Stańczykowi restaurację z ogrodem na Górze Redena na przeciąg 5 lat. Wyrażono zgodę na zaciągnięcie przez Komunalną Kasę Oszczędności miasta Król. Huty pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego w 7-procentowych listach zastawnych tegoż banku w wysokości nom. 149.580 złotych. Uchwalono pobierać w dalszym ciągu dodatkowe opłaty do cen za energię elektryczną i wodę na opieke-

dzynarodowe Towarzystwo Żeglugi Powietrznej „CIDNA“ leśni rozkład lotów, według którego można będzie odbyć podróż z Warszawy do Paryża w ciągu jednego dnia. Samoloty odlatywać będą z Warszawy codziennie (dni powszednie i wszystkie święta), oprócz niedziel o godz. 10,15. Do Pragi przybywać będą o godz. 14-ej, poczem o godzinie 14,55 odlot do Strassburga. Przyłot do Strassburga o godz. 18-ej, następnie zaś o godz. 18,10 samoloty odlatywać będą do Paryża, gdzie na lotnisku Le Bourget lądować będą o godz. 20,20.

— **Prace spisowe w Głównym Urzędzie Statystycznym.** W Biurze powszechnych spisów przy Głównym Urzędzie Statystycznym prowadzone są obecnie prace przygotowawcze do ogłoszenia tymczasowych wyników drugiego powszechnego spisu ludności ściśle według podziału administracyjnego państwa. Po ukończeniu tych prac biuro powszechnych spisów przystąpi do opracowania zakrojonego na szeroką skalę skorowidzu miejscowości, który obejmie wykaz wszystkich miast, wsi, osad itd. w Polsce, przyczem dla każdej miejscowości podane będą najważniejsze informacje dotyczące jej położenia, najbliższego urzędu pocztowego, stacji kolejowej, posterunku policji, szkoły, szpitala itd. Będzie to jedyny tych rozmiarów informator nie tylko w Polsce, ale wogóle w Europie. (w)

Województwo śląskie.

* **Plan robót kolejowych na linii Śląsk - Gdynia.** W ub. tygodniu ogłoszono plan robót na magistrali węglowej Śląsk - Gdynia. Plan przewiduje balastowanie południowej części linii na odcinku Inowrocław - Bydgoszcz, dalej budowę 2 wielkich parowozowni w Kapuściskach i Karśnicy, oraz 3-ej mniejszej w **Tarnowskich Górach.** W tych samych miejscowościach mają też być wzniesione dworce kolejowe. Do końca roku bież. cała linia na dystansie od

nad bezrobotnymi. Równocześnie jednak uchwalono rezolucję, ażeby w elektrowni chorzowskiej poczyniono starania o obniżenie ceny za prąd elektryczny, gdyż dotychczasowe ceny są zbyt wygórowane i przekraczają znacznie koszt własnej elektrowni. Następnie przedłużono na dalszy rok na rzecz funduszu bezrobotnych opłaty od trunków i lokali hotelowych. Pobór dodatku do podatku gruntowego w wysokości 5 % na rzecz pomocy dla bezrobotnych przedłużono również na okres jednego roku. Uchwalono stawki wymiaru i poboru podatku gruntowego i budynkowego na rok budżetowy 1932/33, oraz ustalono pospolitą wartość gruntów i budynków w wysokości 5 od 1000. Również w wysokości 5 od 1000 uchwalono stawki wymiaru i poboru podatku od placów i gruntów budowlanych na rok budżetowy 1932/33. Wyrażono zgodę na pobór dodatków komunalnych według stawek ustawowych do państwowego podatku dochodowego na rok 1932. Obniżono budżet miasta na rok 1932/33 o 658.666 złotych. Wpłynęło również szereg nagłych wniosków, a to w sprawie zatrudniania robotników, pochodzących z poza terenu miasta Król. Huty; wniosek ten polecono rozpatrzyć magistratowi. Radny Mulanda (komunista) wniósł szereg zarzutów przeciwko rzekomemu złemu traktowaniu bezrobotnych przez gminę Król. Huta; zarzuty te jako bezpodstawne zostały odparte przez prezydenta p. Spaltensteina. Obliczone one były na podniecenie galerji. Stwierdzono, że gmina czyni wszystko, by móc przyjąć z pomocą bezrobotnym. W czasie przemówienia radnego Mulandy publiczność, znajdująca się na galerji, wszczęła awanturę, wobec tego przewodniczący zarządził wydalaniem, co w rezultacie poskutkowało. (1)

Sierpów Nowych do Gdyni będzie oddana do użytku. Drugi tor linii ma być wykończony definitywnie w ciągu roku 1933. Zatrudnienie znacznej liczby robotników przy tych robotach odciaży w wielkiej mierze bezrobocie województwa, przez które magistrala przebiega.

* **300 000 złotych odszkodowania!** Przed kilkoma dniami — jak donosiliśmy — opuścił Śląsk p. Lewalski, generalny dyrektor Huty Pokoju i główny plenipotent hr. Ballestrema. Pobierał on miesięcznie 118 000 złotych. Obecnie w związku z przedterminowym rozwiązaniem kontraktu z p. Lewalskim przez oba przedsiębiorstwa, rozeszła się pogłoska, że otrzymać on miał odszkodowanie w wysokości 300 000 zł. (w)

* **Straty ks. Pszczyńskiego 12 milionów.** Z ogłoszonego dopiero teraz sprawozdania za rok 1930 przez Zakłady Górnicze w Waldenburgu, należące do ks. Pszczyńskiego, wynika, że zakłady te poniosły w roku sprawozdawczym stratę na sumę 12 milj. marek, co stanowi przeszło połowę kapitału akcyjnego, wynoszącego 22 milj. mk. (w)

Z Katowickiego

Posiedzenie rady miejskiej.

Katowice. W czwartek, dnia 21 kwietnia br. o godz. 17 odbędzie się w ratuszu — sala posiedzeń — posiedzenie rady miejskiej. (1)

Wykłady z zakresu naukowej organizacji pracy.

Katowice. W dniu 21 kwietnia przybywa do Katowic prezes rady Instytutu Naukowej Organizacji prof. Karol Adamiecki dla wygłoszenia serji prelekcji na temat nauki organizacji. Prof. Adamiecki jest twórcą szeregu bardzo ważnych dla przemysłowych i handlowych instytucji przyrządów ułatwiających niezmiernie kierowanie wielkimi placówkami gospodarczymi i administracyjnymi, jak np. harmonografu i gantografu, systemu kartotek płaskoleżących

U osób przygnęblonych, wyczerpanych, niezdolnych do pracy naturalna woda gorzka Franciszka - Józefa pobudza obieg krwi, wzmacnia zdolność myślenia i chęć do pracy.

indexów itd. Wykłady prof. Adamieckiego poprzedza serja prelekcji J. Chodorowskiego o organizacji budżetu wzorowego jak podstawy zarządzania (19 kwietnia) i zastosowania wykresów w kierownictwie B. Zawadzkiego (20 kwietnia), które nadal będą się odbywały w Śląskich Zakładach Naukowo - Technicznych w godzinach wieczornych. Opłata za tę serję wynosi 28 zł. Opłata za serję prof. Adamieckiego 24.— zł. Ponieważ przewiduje się znaczną frekwencję słuchaczy, należy z wczesną zgłaszać zapisy w delegaturze Instytutu Naukowej Organizacji w Katowicach, Krakowska 18, tel. 31-31.

Fanty z Loterii Fantowej wydawane będą tylko do końca kwietnia.

Katowice. Wobec nieodebrania znacznej ilości fantów wygranych na Loterii Fantowej na rzecz bezrobotnych do początkowo podanego terminu 15 kwietnia, wydział loteryjny komitetu wojewódzkiego do spraw bezrobocia postanowił przedłużyć termin wydawania do **30 kwietnia rb. Po tym terminie nieodebrane fanty przechodzą na własność komitetu.** Wydawanie fantów odbywa się codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 9 do godz. 14 bez przerwy. (w)

Wielokrotny morderca w więzieniu katowickiem.

Katowice. Z krakowskiego wojskowego więzienia śledczego sprowadzono do Katowic 24-letniego Jana Kosiorka, dezertera 42 p. p. w Białymstoku, podejrzanego o dwukrotne morderstwo. Kosiorek, po ucieczce z pułku, waleśał się na terenie Zagłębia Dąbrowskiego i G. Śląska, trudniąc się kradzieżą. Przez kilka miesięcy mieszkał u woźnicy Jana Wróbla w Mysłowicach. Kosiorek jest podejrzany, że 24 października zamordował woźnicę Jana Wróbla, a zwłoki jego wrzucił do Przemszy, następnie 24 listopada w pociągu towarowym pod Dąbrową Górniczą zamordował robotnika Stefana Holosta, któremu zabrał papiery i gotówkę. Papierami temi Kosiorek legitymował się. Aresztowano go na drugi dzień w Niwce pod Sosnowcem i jako dezertera odwieziono do Katowic. W parę tygodni później wyszła na jaw druga zbrodnia, popełniona przez niego w Mysłowicach. Na żądanie wydziału śledczego w Katowicach, Kosiorek, który pochodzi ze wsi Małuszyce, pow. łowickiego, sprowadzony został do Katowic, gdzie wdrożono przeciwko niemu dochodzenia, celem wyjaśnienia zbrodni przez niego popełnionej. Aresztowano równocześnie Marię Wróblową, żonę zamordowanego woźnicy, z którą Kosiorek dłuższy czas utrzymywał bliższe stosunki. Kosiorek, oprócz tych 2-ch zbrodni, ma na sumieniu szereg kradzieży z włamaniem na terenie G. Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. (w)

Zbrodnia 16-letniej służacej.

Katowice. Sąd karny w Katowicach skazał służącą Martę Sokołowską na półtora roku więzienia za usiłowane zabójstwo. Służyła ona u pani Lohnowej, żony urzędnika wojewódzkiego w Katowicach, gdzie dopuszczała się systematycznych kradzieży i została wydalona. Z zemsty w dniu 22 grudnia 1931 wpadła do mieszkania Lohnowej i rzuciła się na nią z nożem kuchennym, zadając swej byłej chlebodawczyni szereg ciężkich ran w głowę, piersi i plecy. Na krzyki p. Lohnowej nadbiegli sąsiedzi, wyrwali Lohnową z rąk zbrodniarki, rozbroili służącą i oddali ją w ręce policji. Ofiarę napadu odwieziono do szpitala, gdzie przebywała kilka tygodni z powodu otrzymanych ran. Sokołowska do winy się przyznała. Okazało się, że mimo młodego wieku 16 lat, jest to zawodowa złodziejka. (w)

Nieszczęśliwy wypadek kolejowy.

Katowice. W nocy na niedzielę na dworcu kolejowym w Katowicach został potrącony przez parowóz kancelista Lewański tak nieszczęśliwie, że wpadł pod koła nadjeżdżającego pociągu, które mu odcięły lewą rękę. Lewańskiego przewieziono do szpitala. (w)

Sp. Katarzyna Kołochowa.

Dąb pod Katowicami. W ubiegłą sobotę zmarła po długiej i ciężkiej chorobie śp. Katarzyna Kołochowa, żona byłego długoletniego agenta „Katolika” p. Franciszka Kołocha. Zmarła przeszło 50 lat dzielna z swym mężem dobre i ciężkie chwile i wychowała gromadę dzieci na wzorowych katolików i dobrych Polaków. Zgon Nieboszczyka nad to oplakuje liczne grono wnuków i prawnuków. Już w uroczystym dniu złotego wesela (przed 3 laty) Zmarła nie domagała, lecz wszyscy byli zdania, że wrócą zdrowie i siły. Pan Bóg chciał inaczej. Powołał bowiem wierną służebnicę do Siebie po wiekuiłą zapłatę. R. i p. — Z powodu zgonu redakcja „Katolika” składa wyrazy szczerzego żalu za cnemu mężowi Nieboszczyki i całej rodzinie. Niech Pan Bóg wszystkich pocieszyć raczy w głębokim ich smutku. Pogrzeb odbył się we wtorek rano w Debie.

Sp. o Paweł Olszówka.

Dąbrówka Mała w Katowickim. Dałko od ojczyzny zmarł dnia 7 kwietnia rb. w Neopolu (Włochy) w 64 roku o. kameduła Paweł Olszówka, rodem z Dąbrówki Małej. Do zakonu należał Zmarły przeszło 40 lat. R. i p.

Dziwny wypadek sparaliżowania.

Siemianowice w Katowickim. W podwórzu domu przy ul. Bytomskiej 63, miało miejsce w tych dniach ciekawe zjawisko. Dziewczynki Skopówna i Wawrzyńczykówna bawiły się razem, skacząc i tańcząc, przyczem trzymały się za ręce. Nagle obydwie upadły i nie mogły powstać. Lekarz stwierdził, że dziewczynki zostały sparaliżowane jedna po lewej, druga po prawej stronie ciała. Dziewczyny po pewnym czasie odzyskały władzę w nogach i mogą chodzić, choć z trudem. Powodu tego niebywało i dziwnego paraliżu nie zdolano stwierdzić. (w)

Włamanie do jubлера.

Mysłowice. W sobotę po południu do sklepu jubilerskiego Gancarczyka w Mysłowicach włamali się nieznanymi sprawcy przez drzwi od kurtylarza i skradli 154 pierścienie złote z różnolacnymi kamieniami i inną biżuterją wartości około 5 500 zł. i żłłki niespostrzeżeni. O kradzież podejrzana jest trójka, a to dwóch mężczyzn i kobieta, którzy w sobotę oglądali w sklepie biżuterję, jednak nic nie kupili. (w)

Pod kołami kolejki wąskotorowej.

Makoszowy w Katowickim. W czasie przechodzenia przez tory został najechny przez parowóz kolejki wąskotorowej 65-letni robotnik Karol Rzedaszkowski. Wym. doznał złamania lewej nogi w udzie, oraz zderzenia skóry na całym ciele. Po udzieleniu pierwszej pomocy odstawiono go do szpitala OO. Bonifratrów w Bogucicach. (p)

Włamanie.

Bielszowice w Katowickim. Do składu kolonialnego Jerzego Szefczyka włamali się złodzieje, którzy skradli różnego rodzaju towarów wartości około 200 złotych. (p)

Z Król. Huty

Harcerze — biednym.

Król. Huta. Na terenie miasta naszego dwie drużyny harcerskie zorganizowały bezpłatne obiady dla dzieci bezrobotnych. Od dłuższego już czasu wydawane są obiady dla biednych dzieci przez III żeńską drużynę harc. przy gimnazjum żeńskim. Niedawno rozpoczęła odbywać 17 biednych dzieci II-ga męską drużynę harc. im. Zawiszy Czarnego przy gimnazjum neoklasycznym. Dzieci otrzymują między innymi herbatę, ciasteczkę, jajka itp. Wydawaniem i finansowaniem jedzenia zajmują się sami tylko członkowie drużyn. (w)

Harcerze w dniu św. Jerzego.

Król. Huta. Hufiec harcerski w Król. Hucie święci dzień patrona harcerstwa bardzo uroczystie. W sobotę, dnia 23 kwietnia o godz. 19, rozpalone zostanie duże ognisko na Górze Redena. Przy ognisku wygłoszona zostanie okolicznościowa gawęda, poczem harcerze odśpiewają kilka pieśni z ich bogatego repertuaru. W niedzielę, dnia 24 bm. o go-

Zaproszenie do subskrypcji

kazań i przemówień ś. p. ks. Kapicy.

Ks. infułat Kapica żył w przełomowym okresie wielkich zmagają światopoglądowych, na terenie zawziętych walk bratobójczych, na terenie zawziętych walk społecznych i narodowych. Nic dziwnego, że jako prawdziwy apostoł Chrystusowy oraz jako energiczny działacz społeczny miał nie tylko gorących zwolenników, ale również zaciętych wrogów.

Jeden zaś rys niepospolitej osobowości jego wszystkich łączył szczerem podziwem: niezrównana wymowa, pełna jasności, piękności i siły, czy to przemawiał z amfony, czy na wiecach publicznych lub na konferencjach pastoralnych.

Niebawem postać śp. Kapicy zostanie uwieczniona pomnikiem brązowym. Kazania zaś jego i przemówienia, to szlachetny nader materiał na pomnik, wyobrażający najżywiej jego ducha.

Sam J. Em. ks. Kardynał-Prymas dr. Hlond, dziękując ks. kanonikom Szramkowi za przysłanie życiorysu śp. ks. Kapicy, zachęca do wydania kazań jego, pisząc m. in., „że będzie to prawdziwe wzbogacenie naszej literatury homiletycznej, bo rzadko czyje kazania są tak charakterystyczne i historyczne“.

Z Śląska Opolskiego.

Z Gliwickiego.

Niedaleko Czechowic napadnięty został przez dwóch włóczęgów jeden ze ślusarzy fabrycznych. Bandyci czatowali nań na drodze, a gdy nadzedł, skierowali do niego pistolet z żądaniem wydania pieniędzy. Napadnięty zmuszony był wydać portfel z pieniędzmi, w którym znajdowała się karta bezrobotnego na nazwisko Rufin Frychel. Równocześnie bandyci zrabowali mu zegarek.

Z Strzeleckiego.

W Książymlesie drażnił 18-letni parobek Hlebek dziewczynę Kasperczykównę na folwarku. Dziewczyna nie stawała mu napewno dłużną i parobek stawał się coraz bardziej napastliwym. Wziął wreszcie grubą belkę i począł nią okładać dziewczynę, aż padła nieprzytomna na ziemię. Lekarz stwierdził pęknięcie czaszki i podstawy czaszki oraz

porażenie prawego ramienia. Sprawca zbiegł, lecz został zarządzony natychmiastowy pościg.

Z Raciborskiego.

Na szosie w Szymocicach został najechny przez samochód 55-letni dróżnik Karol Dudek z Renerowca. Samochód osobowy włókił go kilka metrów za sobą, przyczem Dudek doznał pęknięcia czaszki, złamania ramion oraz wewnętrznych obrażeń. W niebezpiecznym stanie odstawiono nieszczęśliwego do szpitala.

Z Dobrodzieńskiego.

Pod Pludrami żandarmerja pruska arestowała Antoniego Swobodę, dezertera polskiej armji, zbiegłego z 3 p. ul., stacjonowanego w Tarn. Górach. Swoboda ukarany zostanie za nielegalne przekroczenie granicy.

Skradzioną walizkę chciał zastawić.

Król. Huta. Zarząd miejskiego lombardu w Król. Hucie zgłosił, że przed tygodniem przybył do lombardu niejaki Muszter, mieszkaniec Katowic, chcąc zastawić walizkę z bielizną. Ponieważ lombard rzeczy tych nie chciał przyjąć, Muszter zostawił walizkę i zbiegł. Istnieje przypuszczenie, że pochodzi ona z kradzieży. Rzeczy oddano do wydziału śledczego w Król. Hucie. (w)

Przywłaszczyła sobie 322 zł.

Król. Huta. Służąca Paulina Müllerówna skradła onegdaj z niezamkniętej szafy rzeźnika Edmunda Stachelskiego (ul. Grunwaldzka) 322 zł. i zbiegła. (l)

Kradzież 9 połaci wieprzowiny.

Król. Huta. Nieznani dotychczas sprawcy włamali się do tutejszej jatki rzeźniczej w rzeźni miejskiej, skąd skradli na szkodę Jadwigi Pohl z Chorzowa dziewięć połaci mięsa wieprzowego wartości około 700 zł. (l)

Jaśkowi Knoblochowi złodzieje zabrali pół worka czosnku.

Król. Huta. Do mieszkania Knoblocha włamali się nieznanymi sprawcy, którzy zabrali mu pół worka czosnku, dwa i pół worka cebuli i sześć kop jaj, poczem udali się w niewiadomym kierunku. (l)

Rozkwit przemytu z Niemiec.

Król. Huta. Na punkcie granicznym Bytom - dworzec przytrzymał onegdaj strażnik niemiecki obywatelkę niemiecką Leję Blumenfeld z Bytomia, która miała przy sobie dwie karty cyrkulacyj-

ne opiewające na nazwisko Ernesta Hajmana i Karola Wilczka z Siemianowic. Według zeznań B. karty pozostawił u niej wyżej wymienieni osobnicy w zastaw za 200 sztuk pomarańcz, które zostały przemyczone przez nich przez zieloną granicę. Przeprowadzone dochodzenia wykazały, że niejacy Robert Wilczek i Jerzy Grabka pożyczili sobie karty od Wilczka i Hajmana, na które przekroczyli granicę i w Bytomiu zakupili towar, który następnie przemycili z Niemiec do Polski i sprzedali pewnemu żydowi z Sosnowca. (l)

Z Świętochłowickiego

Komunalne gimnazjum ogłasza wpisy.

Ruda w Świętochłowickim. Dyrekcja komunalnego gimnazjum koedukacyjnego ogłasza, iż wpisy do wszystkich klas gimnazjum na rok szkolny 1932-33 przyjmuje się codziennie przed południem w dniach od 20 do 27 bm. Do wpisu potrzebne świadectwo szkolne, świadectwo szczepienia oraz metryka.

Znalezienie zwłok noworodka.

Ruda w Świętochłowickim. Na cmentarzu na świeżo zasypnym grobie, pod wieściami, znaleziono zwłoki noworodka płci męskiej, owinięte w szmaty i papier. Zwłoki noworodka odstawiono do kostnicy szpitala górniczego w Rudzie.

Z Pszczyńskiego

Nie poszczęściło im się.

Ochojec w Pszczyńskim. Przytrzymani tu zostali bezrobotni Piekarz Eryk z W. Hajduk i Janeczko Jan z Kochłowic, którzy zamierzali zamienić mikroskop, maszynę do pisania, gramofon, na motocykl. Dochodzenie wykazało, że mikroskop pochodzi z kradzieży dokonanej na szkodę szpitala Sp. Brackiej w Król. Hucie. Pozostałe rzeczy, jak maszyna do pisania i gramofon zakwestionowano, albowiem zachodzi podejrzenie że pochodzą także z kradzieży. Piekarza i Janeczko odstawiono do dyspozycji wydziału śledczego w Król. Hucie, celem przeprowadzenia dochodzeń. (p)

Z Rybnickiego

Zbrodnicza ręka zatrula cały narybek.

Pstrażna w Rybnickim. Dzierżawca dworu inż. Adam Sikora doniósł, że pod czas spuszczenia wody ze stawu stwierdził, że narybek w ilości 6000 sztuk, wagi około 450 kg. hodowany w specjalnym zbiorniku, został przez nieznanego sprawcę zatruty. Ogólna wartość zatrutego narybku wynosi około 5 000 zł.

Z Lublinieckiego

Przytrzymanie młodocianego rabusja.

Boronów w Lublinieckim. W toku dochodzeń prowadzonych w sprawie napadu rabunkowego dokonanego w dniu 11 bm. w Boronowie na 9-letniego Bugajskiego Józefa z Dębowej Góry, przytrzymany został 21-letni Teofil Pyrkosz, zam. w Łazach, gm. Rększowice, pow. Częstochowa. Wymieniony przyznał się do zarzuconego mu czynu i odstawiony został do sądu grodzkiego w Lublińcu.

Z Bielskiego

Pożar w zabudowaniach Batelta.

Bielsko Stare. W nocy na 15 bm. wybuchł pożar w zabudowaniu gospodarza Batelta Bartłomieja. Zniszczeniu uległ dach domu mieszkalnego, dach stodoły, przybudowanej do domu, oraz dach szopy i chlewików. Nadto w stodole uległy zniszczeniu narzędzia rolnicze i zapasy paszy. Przyczyny pożaru dotąd nie ustalono. Powstała szkoda przez pożar wynosi około 8 000 zł.

Z Cieszyńskiego

70 000 złotych szkody.

Ustroń w Cieszyńskim. W toku dochodzeń, prowadzonych w sprawie pożaru u kupca Bretnera Maksa, gdzie zniszczeniu uległo całe zabudowanie mieszkalne, wraz z gospodą i sklepem, ustalono, że powstała szkoda przez pożar wynosi około 70 000 zł. (p)

Czy jesteś członkiem Z. O. K. Z.?

Z wrażeń i marzeń beskidzkich -- buk na Równicy.

Wokół uroczą ciszą wieczorna, zmrok nieprzebity zapełnił dolinę i zalał śląską płaszczyznę. Powoli ten zmrok ponury, nakształt okropnej nawalnicy, dosięga pogrążonych w ciemnym błękitie szczytów beskidzkich i zatapia je wszystkie w swej bezdennej otchłani. Długie i potężne szczyty i granie w lot giną w tej ponurej zmrzoku nawalnicy, podobne do kamyczka rzuczonego w głębiny wzburzonego morza. Hen daleko na horyzoncie zanikła ciodopiero złocista kula zimowego słońca i szara noc nie zdołała jeszcze zatrzeć wszystkich strug rozlanej na niebiosach wieczornej czerwieli. Wszelki żywot zwolna zamiera. Nastaje noc! Codzienne mozoły i troski ustają, świat zasłużonego doznaje spoczynku. Też ostatni dzwon tam w dolinie wydzwonił na „Zdrowaś Marjo”. — Ustał ruch, zamilkł stuk w rozsypanych po Równicy zagrodach górali, zamilkło gwarne ujadanie stada wron i gawronów w pogoni za nocnym łożem nad gościnnymi lasami, zatopionymi w ciemnej pomroce nocy. Już i wrony spoczywają! Jedno, w chwilę później i wnet trzecie i szóste zaiskrzyło się światelko w oknach schroniska na Równicy, dokad właśnie gwarna brać narciarska kład naprzelaj po pokrytej głęboko śniegiem polanie, rozpostartej wokół schroniska. Zda się, że wszelki żywot poszukuje wszędzie przed nocą schronienia.

Jedynie steżały buk, o groźnie należonych konarach, na otwartej kępie Równicy pozostał nieustraszony i nie ukrył się bynajmniej przed nocą. Pod nim właśnie stoje, weń się wpatruje i wsłuchuje nieruchliwie w jego szept, szelest i szum. Naschwał ożywiła się dusza moja, a upojony pięknnością swat, zadumałem się wnet i nie spoglądałem już na ten codzienny świat. O buku niebogi, śnij, opowiadaj, rzeknij o twych przeżyciach tu na Równicy grani, wleceń, bezliku słyszeć pragnę twych smętnych pieśni i wieści.

I buk oto snuje: Ciernisty żywot tu wysoko nad Wisły falami wiodę, kilkadziesiąt już lat na Równicy wydme dla chwały Boga stoje, przeżyłem niejedne w tej oto śląskiej dolinie krwawo stoczone boje, a w tej tu kotlinie, co się u stóp Równicy wije, widziałem ukrytych o wolność ojczyzny walczących powstańców raz i wtóry, aż osiatnio powstańcy z nad Wisły brzegów zadali kleskę, czeskim szeregom, widziałem czarne orły, wolne i białe orły splełane na żelaznym sznurze, a niedawno białego fruwać swobodnie wysoko w górze. Niejedna burza, wichry i wiatr kołysał mną, gdy pędził ku szczytom Tatr, a wiatrami halnymi stąd siałem często pozdrowienia nad Bałtyku szary prąd i im kazałem stąd beskidzkie pozdrowienia nieść do wszystkich polskich miast i na każdą polską wieś, strzegłem przed gromami tysięcy kroć każdy górski kwiat i tych górali z wszystkich chat. A ileż to siałem żywnych deszczy i tęczy na każdy gaj i na cały polski kraj? I nieznużenie w mych konarach wichry, grad i śnieżyce wyprawiają corocznie zwykłe hece i tak cierpię strasznie na Równicy grani, aż zaniknie zima, ta sroga pani. A gdy stanę w zielonych szacie liści, znów gromadami zwiedzać będą Równicę, mili, polscy turyści. Wyrosłem na tej tu skalistej glebie o suchym, twardym chlebie, a w mem najmłodszym zaraniu setek znośiłem przeróżnych cierpień, udreń i lez w niemem skupieniu. Jednak ani na chwilę nie gasło moje kochanie do gór, skał, szczytów, lasów, kwiatów i trawek na tej tu gościnnej polanie. Zawszem gościł, choć jestem zgoła ubogi, ptaszynę, dużą i małą, śpiewającą i też ucieczką przed jastrzębiem zdyszana. A gdy dzwony brzmiały w dolinie wśród błękitu, dreszcze mnie brały z zachwyty, bo raz to wesołość zwiasto-

wały, a inny raz krępych jak dąb górali do gróbu chowały. Smutek i trwoga nieraz i mnie ogarniała, tedy zwróconemi do gwiazd oczyma stałem i wielkość twórcy planet rozważałem, obcem i świat i ziemia się działa, w tem ukojenia nawet po najsroźszej burzy doznawałem. I buk, w swoim marzeniu niewyczerpany, nie ustawał do mej duszy przecudnie nucić, mile płynął nadal z buka konarów hymn uroczy, czy nowy, czy stary? Jeszcze długo wsłuchiwałem się w powadze i w zadumie odwiecznym baśniom w buku rozkołysanym szumie. Wlot czas uchodził. Zapadła już noc — ciemna już noc!

Wokół cisza jeszcze głębsza, jeszcze upiorniejsza. Na niebo już daleko zaszła półkula księżycy, a nad Ustroniem w ciemnej martwocie roztoczyło się głucho pomrocze. Tu i owdzie wysuwały się z krawędzi lasu postacie na nartach, ciemne, mgłą zalane czy owite, i zdążyły obok buku do schroniska. Dwie zdobne narciarki katowickie kroczyły same, ale odważnie. Podchodzą pociemku na strome grani zbocze. Spostrzegły właśnie światelka schroniska, to też niebogi dzielą się narciarskim zwycięstwem. Zarazem te miłe głosy, głos Zosi i Irenki, zbudziły mnie z tej przemilej, bukowej drzemki. A. Kęsa.

Benedyktyni własnymi rękami wybudowali kościół.

Wedle doniesienia z Ashburton w Anglii, osiedlony tamże zakon OO. Benedyktynów, po 26 latach żmudnej pracy, w najbliższych dniach zakończy „własnoręczną” budowę kościoła klasztorowego.

Mrówczą pracą Benedyktynów jest już rzeczka przysłowiową. Mówiąc o tem, ma się jednak na myśli zwyczajnie głębokie średniowiecze, kiedy to liczne klasztory benedyktyńskie zasłynęły różnemi dziełami sztuki i nauki. Okazuje się jednak, że ta tradycja własnej pracy przetrwała wieki i o ile chodzi o wspomnianą miejscowość Ashburton, stworzono tam nowy jej dowód, pomimo tego, że podjęto się dzieła istotnie wielkiego i ciężkiego, a liczba mnichów tego klasztoru jest bardzo niewielka. Chwilami pracowało ich przy układaniu ciosów kamienia i wznoszeniu świątyni tylko sześciu, a praca rozpoczęła się w 1905 r.

Sama budowla wznosi się na starych fundamentach, pochodzących rzekomo z VIII wieku po Chr. Dawna świątynia od wieków cała w gruzach, obecnie odżyła na nowo i jest niemal dosłownie dziełem własnych rąk benedyktyńskich. Prócz wysiłku pracy świątynia ta budzi podziw także, jako wysiłek finansowy, z chwilą rozpoczęcia jej odbudowy prócz fundamentu i niewielkiego zapasu kamienia, klasztor rozporządził bowiem kwotą zaledwie około 50 zł. Gdy jedni pracowali rękami, inni mnisi zajęli się zbieraniem składek i doprowadzili do równie wspaniałego wyniku.

Ogółem drogą datków zebrano 2 miliony 300 tys. zł. — tyle wyniosły ostateczne koszty budowy i uposażenia nowej świątyni. Akt poświęcenia dokonał się w sierpniu br.

Jak oszuści ukarali chciwość

dwóch kupców katowickich

Policja katowicka aresztowała dwóch oszustów, Mojżesza Miedźwiedzia z Wilna i Antoniego Wilanka z Łodzi, którzy na terenie katowickim dopuścili się oszustw. Mianowicie naciągnęli om kilku naiwnych kupców ogółem na kwotę 570 dolarów pod pozorem, że potrafia ądatnie kopjować dolary amerykańskie.

Miedźwiedź i Wilanek poznali kupca Müllera i zdołali go przekonać, że reprodukuje z łatwością dolary amerykańskie, przyczem przeprowadzili reprodukcję banknotu jednodolarowego. Reprodukowanie odbywało się w sposób niesłychanie naiwny i prymitywny. — Banknotu jednodolarowego dostarczył Miedźwiedziowi Müller. Miedźwiedź banknot ten wsadził do złożonego arkusza papieru, posmarował jakimś płynem, przykrył go kolorowym papierem i złożony arkusz wsadził pod prymitywną prasę. Po upływie 15 minut Miedźwiedź złożony arkusz wydobyl z pod prasy, wyjął z niego banknot dolarowy i wręczył go Müllerowi, oświadczając, że posiada już na papierze odbitkę autentycznego banknotu i że z odbitki tej może reprodukować dalej dolary. Istotnie Miedźwiedź ponownie wsadził arkusz papieru z rzekomą odbitką do prasy, po chwili wyjął go i w tym samym momencie niespostrzeżenie włożył do tego arkusza swój autentyczny banknot dolarowy i pokazał go jako reprodukcję kupcowi. Naiwny kupiec uwierzył i umówił się ze swoim znajomym, również kupcem, Grundmanem, że odbędzie się jeszcze jedna próba reprodukcji, ale już banknotu 10-dolarowego. Banknot 10-dolarowy wręczył Miedźwiedziowi Grundman, przyczem Miedźwiedź zaprodukował ten sam proceder, co z banknotem 1-dolarowym. Naiwni kupcy ci złożyli 11 banknotów na sumę 570 dolarów i wręczyli je Miedźwiedziowi celem dokonania dalszych reprodukcji. Miedźwiedź po otrzymaniu banknotów nasmarował je płynem, włożył wszystkie do koperty,

mając równocześnie przygotowaną drugą kopertę ze spalonymi skrawkami papieru. Mimo, że próbę przeprowadzał w obecności kupców, schował kopertę z prawdziwymi dolarami, a z pod prasy wyciągnął kopertę ze skrawkami spalonego papieru i oświadczył, że eksperyment się nie udał i że dolary spaliły się. Teraz dopiero naiwni kupcy spostrzegli się, że padli ofiarą oszusta i zawiadomili policję, która Wilanka i Miedźwiedzia aresztowała.

Nowy model Forda osiąga 120 km. na godzinę.

Zakłady Forda wypuszczają na rynek nowy typ ośmiocylindrowki o sile 65 HP., która rozwija szybkość do 121 km. na godzinę. Nowe auto, którego cena nie jest jeszcze podana, ma być jednak tańsze znacznie od innych typów wozów tej samej kategorii.

Fala pożarów niszczy wsie polskie.

Olbrzymie pożary w Wielkopolsce, Małopolsce oraz na terenie byłej Kongresówki.

W ostatnich dniach ze wszstkich stron Polski nadchodzą wiadomości o groźnych pożarach, które niszczą mienie dziesiątek obywateli i wyrządzają olbrzymie szkody.

Dnia 9 b. m. spłonęły zabudowania gospodarcze majątku Silno w pow. chojnickim (Pomorze). Majątek ten jest własnością p. Stanisława Piórko. Pożar powstał w stodole, w której znajdowały się różne narzędzia rolnicze. Następnie ogień przerzucił się na sąsiednie dwie stodoły, które spłonęły doszczętnie. W jednej z nich znajdowały się wszystkie zapasy paszy, w drugiej około 3 tysięcy centnarów kartofli i 16 maszyn rolniczych. Zkolei zajęła się obora. Pozostały z niej tylko mury. Ogień ogarnął już stajnię, ale zdołano ją uratować, zarówno jak spichlerz. Przyczyna pożaru nie została jeszcze ustalona, ale zachodzi silne podejrzenie, że działała tu czyjaś zbrodnicza ręka. Straty sięgają 250 tys. zł, które tylko częściowo pokryje ubezpieczenie.

O godz. 4 rano dnia 9 bm. wybuchł pożar we wsi Mokrzew (gm. Potworów). Ogień powstał w zabudowaniach Jana Kwiatka i podsycany przez silny wiatr, ogarnął wkrótce całą wioskę. Spłonęło ogółem 20 domów mieszkalnych, 20 stodół i 18 obór. Przytem zginęły w pożarze 4 konie, 6 krów i 18 owiec. Ciężkim poparzeniom uległa pozostawiona bez opieki 10-letnia Janina Konieczna i 18-letnia Janina Kozioł. Ogólne straty wynoszą 80 tys. zł.

Onegdaj wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem wybuchł pożar w zabudowaniach Michała Hłuski we wsi Burcza, pow. Rudki. Spłonęło 37 domów mieszkalnych, w tem szkoła i budynek gminny. Ogółem pastwą pożaru padło 81 budynków gospodarskich wraz z inwentarzem żywym i martwym. Wartość spalonych budynków wynosi 26.000 zł. Akcja ratunkowa była bardzo utrudniona z powodu silnego wiatru i złej drogi.

W nocy wybuchł pożar w gminie Wierzchownia, pow. kałuskiego. Wskutek ognia spłonęły 33 domy mieszkalne, 11 stodół, 14 stajen, 21.000 kg zboża, 67 kur, 6500 kg słomy, 7300 kg siana. 27 gospodarzy poniosło szkodę na sumę około 100.000 zł. Pożar powstał równocześnie z czterech stron wsi, a wiatr przeniósł go na sąsiednie gospodarstwa. Po całonocnym wysiłku ludności i straży pożarnej z Kałusza udało się ogień ugasić. W czasie obejmowania przez szalejący żywioł coraz dalszych zagród odbywały się dantejskie sceny. Ludzie obłąkani strachem wyskakiwali przez okna, a widząc dobytek, idący z dymem nie wiedzieli, co właściwie ratować.

Opłakane żniwa trąby powietrznej.

Stan Alabama Ameryki Północnej nawiedzili ostatnio katastrofalny orkan, który zmiotł z powierzchni ziemi szereg ludnych i kwitnących osiedli oraz miast. Najwięcej ucierpiało od rozszalatego tornada miasto Northport. O rozmiarach klęski świadczy dobitnie wyżej zamieszczony obrazek. Szkody wyrządzone przez orkan oceniają na wiele milionów dolarów. —

